nota

TER BESLUITVORMING

Aan: SOCW

Onderwijspersoneel en Primair Onderwijs

Van

[redacted]
Persoonsgegeven

Datum
1 oktober 2025

Referentie
54614969

Bijlagen
1: Reactie op SO inzake het vormingsonderwijs

Intern OCW afgestemd
DGFO, IVHO

Ntb Reactie op SO inzake het vormingsonderwijs

Aanleiding

Een aantal fracties binnen de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft vragen ingediend inzake het evaluatierapport en wijzigingsregeling vormingsonderwijs.[1] De wijzigingsregeling hangt sinds 11 juli 2025 voor in de Tweede Kamer.[2]

Geadviseerd besluit

We adviseren u om akkoord te gaan met voorgestelde beantwoording. De beantwoording leidt niet tot aanpassingen in de wijzigingsregeling.

Kernpunten

- Er zijn vragen ingediend door de fractieleden van GL/PvdA, VVD, NSC, SGP en CU.
- De vragen zijn hoofdzakelijk gericht op:
    - uitkomsten en interpretatie van de evaluatie;
    - de wijzigingen die OCW in de wijzigingsregeling voorstelt;
    - toenemende administratieve last voor het Centrum van Vormingsonderwijs (hierna: het CvV) en scholen als gevolg van de wijzigingsregeling;
    - hoe u de toekomst van het vormingsonderwijs ziet.
- In uw reactie geeft u het volgende aan:
    - Op dit moment is de uitvoering van de regeling met het CvV onvoldoende doelmatig. Waar vormingsonderwijs op verzoek van ouders moet worden aangeboden, is duidelijk dat dit beperkt het geval is.
    - U verwacht dat de wijzigingen in de regeling bijdragen aan de doelmatigheid van de subsidie. In de volgende evaluatie worden deze wijzigingen en de opbrengsten daarvan opnieuw getoetst.
    - De administratieve lasten en regeldruk worden inderdaad iets hoger voor het CvV en scholen, maar dit is de enige manier om de positie van ouders beter te waarborgen. Dit is in goed overleg met het CvV besloten.
    - De subsidie voor vormingsonderwijs is wettelijk verankerd. De evaluatie kan leiden tot aanpassingen in de subsidieregeling, maar

[1] Kamerstuk 36 600-VIII, nr. 178

[2] Kamerstuk 36 600-VIII, nr. 181

niet tot verandering in continuïteit van de subsidie. Daar is een wetswijziging voor nodig.

Toelichting

Vormingsonderwijs
Ouders met kinderen op openbare basisscholen hebben het recht om voor hun kind godsdienstig of levensbeschouwelijk vormingsonderwijs aan te vragen. Dit wordt momenteel aan zo'n 55.000 kinderen aangeboden. Dit vormingsonderwijs wordt verzorgd vanuit het CvV, dat hiervoor subsidie krijgt vanuit OCW.

Evaluatie
In 2023/2024 is een evaluatie uitgevoerd naar de doeltreffendheid en de effecten van de subsidie in de praktijk, met als belangrijkste uitkomsten:

(1) In veel gevallen wordt het aanbod op verzoek van de schoolleiding gerealiseerd, waarbij de wens van ouders niet meegenomen of zelfs niet uitgevraagd wordt. Dit, terwijl de subsidieregeling gestoeld is op het keuzerecht van ouders.
(2) In de laatste jaren is een verschuiving in aanbod te zien van het klassieke model, waarbij leerlingen les krijgen over één denominatie door één vakleerkracht, naar het carrouselmodel, waarbij leerlingen een lessenserie over meerdere denominaties door meerdere vakleerkrachten aangeboden krijgen. Bij dit carrouselmodel kan overlap ontstaan tussen vormingsonderwijs en onderwijs dat behoort tot het reguliere curriculum, waarbij 'vakleerkrachten vormingsonderwijs' (deels) verantwoordelijkheden van reguliere leerkrachten kunnen overnemen. In dat geval wordt de subsidie verstrekt voor onderwijs dat tot de taak van de reguliere leerkracht behoort, en dat ook bekostigd wordt via de reguliere bekostiging van scholen. Hierbij bestaat het risico op onrechtmatig gebruik van de middelen voor het vormingsonderwijs.

Wijzigingsregeling
Op basis van het evaluatieonderzoek heeft OCW een wijzigingsregeling van de subsidie regeling opgesteld, die beter moet waarborgen dat (1) het aanbod vormingsonderwijs tot stand komt op basis van verzoeken van ouders, en (2) dat het vormingsonderwijs niet in carrouselvorm maar in klassieke vorm gegeven blijft worden. Hiermee wordt de doelmatigheid van de subsidie vergroot. De wijzigingsregeling is opgesteld in samenspraak met het CvV.

Politieke context/Financiële gevolgen
De bekostiging van vormingsonderwijs op openbare scholen is in 2017, op initiatief van CU, CDA en PvdA, in de wet verankerd. In de ontwerpbegroting 2025 was geen subsidie voor het vormingsonderwijs meer voorzien per 2027. Dit was het gevolg van de invulling van het OCW-aandeel van de rijksbrede subsidietaakstelling uit het hoofdlijnenakkoord, dat middels een nota van wijziging was verwerkt in de ontwerpbegroting.
Met het amendement Bontenbal[3] is deze bezuiniging door de Kamer teruggedraaid.

[3]Kamerstukken 36 600-VIII, nr. 141

Er is dus wederom € 19,0 miljoen structureel beschikbaar op artikel 1 van de OCW-begroting voor vormingsonderwijs, onder de regel "Humanistisch vormend en godsdienstonderwijs". Daarom is betreffende wijzigingsregeling nu opgesteld. Deze moet voor 1 januari 2026 ingaan.